

Katedra psychologie se na Filozofické fakultě UK rozvíjí už 100 let

Kulaté výročí jejího založení připomněla konference „100 let Katedry psychologie“, která se konala 19. května 2021 – přesně sto let a jeden den od oficiálního vzniku psychologického ústavu při Filozofické fakultě UK.

Program se věnoval současným výzkumům pedagogů a studentů a především historii katedry, kterou v rámci přednášek zmapovalo několik odborníků s ní spjatých. Posluchači si právě díky historicky zaměřenému programu mohli připomenout, že v mnoha případech čelí stejným výzvám jako jejich předchůdci před celým jedním stoletím.

Rekonstrukci stoleté historie katedry, která od roku 1964 sídlí v Celetné ulici, se věnovala první část programu. Konferenci prováděl doc. Radvan Bahbouh, který v úvodu připomněl nejvýznamnější světové odborníky, kteří právě před sto lety obor psychologie skokově posouvali – například Carla Gustava Junga s osobnostními typy nebo Hermanna Rorschacha a jeho slavné tabule s inkoustovými skvrnami.

O utváření české univerzitní psychologie a předválečném dění na katedře hovořil dr. Dalibor Vobořil. Katedra podle něj dostala do vínku několik pozoruhodných sudeb: časté stěhování, málo úvazků a mnoho studentů a neustále štěpení a slučování. Na druhou stranu se jí dostalo také mnoha skvělých studentů a vyučujících, uvedl během své přednášky.

Psychologie jako taková se na Univerzitě Karlově přednášela dlouho předtím, než byla založena specializovaná katedra. Už na konci 19. století přednášel o psychologii v rámci filozofického semináře prof. Josef Durdík a pokusy o etablování oboru opakovaně probíhaly od začátku 20. století.

Až 18. května 1921 oficiálně vzniká Psychologický ústav při Filozofické fakultě UK a v následujících pár měsících se přeměňuje také filozofický seminář na seminář psychologický. Ke spojení semináře a ústavu v katedru psychologie ale dochází až o několik desítek let později, v roce 1951.

Širší kontext založení katedry, dějiny psychologie mezi světovými válkami a výrazné postavy psychologického semináře na FF UK, jako byl František Krejčí nebo Vilém Forster, představila dr. Simona Hoskovcová. Vývoj poválečných událostí pak představil další host konference, doc. Radovan Šikl, který působí v Psychologickém ústavu AV ČR.

V roce 1950 začala být psychologie ovlivňována marxistickou ideologií a pavlovovskými doktrínami. *„Zakázalo se studium problematiky volby povolání, což bylo těžištěm předválečné psychologie, a veškeré testové psychodiagnostické metody na dalších deset let. Což neznámá, že se to nedělo, ale nedělo se to oficiálně,“* připomněl doc. Šikl. Tyto změny připodobnil samizdatu v oboru psychologie. V poslední přednášce historického bloku promluvil o proměnách katedry pamětník dr. Daniel Heller, který psychologii na FF UK v 70. letech minulého století absolvoval a později na své alma mater také přednášel. Dopolední blok o dějinách katedry uzavřel doc. Bahbouh, který připomněl, že právě díky mnoha paralelám se současnou situací je možné prostřednictvím historických zdrojů čerpat i poučení do budoucna.

Součástí programu byla také prezentace historicky významných psychologických přístrojů, které jsou umístěné ve sbírkách katedry – dr. Vobořil názorně předvedl například Hippův chronoskop určený k měření času, trenometr pro zaznamenávání chvění končetin nebo rotační směšovače barev.

Odpolední blok přinesl prezentace výzkumných prací pedagogů katedry. Co víme nového o týmové komunikaci, vysvětloval doc. Bahbouh společně s dr. Evou Höschlovou. Výsledky svého výzkumu představili také dr. Marek Urban a dr. Kamila Urban, kteří se

zabývali tím, zda děti v předškolním věku dokážou rozeznat svůj originální nápad od běžného. Dr. Lea Takács mluvila o souvislosti mezi emocí „disgust“ a aktivitou imunitního systému v prvním trimestru těhotenství. O svých pracích hovořili také studenti, mezi nimi například Katarína Širancová, která zkoumala psychologické aspekty raného přizpůsobení se závažnému popáleninovému traumatu, nebo Kristýna Hrdličková, která se věnuje stravovacím návykům dětí s poruchou autistického spektra.

Své výročí katedra připomíná také prostřednictvím medailonků významných osobností, které v minulosti na katedře působily. Umístěny jsou na webových stránkách katedry.

Záznam první části konference o historii katedry najdete [zde](#).